

FRANCESC CORTADELLAS, JESUÏTA, FA 50 ANYS QUE ÉS MISSIONER

Tota una vida dedicada a

Rosa María Jané Chueca

En el seu primer viatge a Àfrica, el 1967, el llavors general dels jesuïtes, el pare Pedro Arrupe, visitava el Txad: «Va quedar impressionat. L'Església estava començant i era com un camp acabat de sembrar. Arrupe va demanar ajuda a Espanya.» Així recorda Francesc Cortadellas la crida que va fer el general dels jesuïtes. Ja feia temps que Cortadellas volia fer un servei en el tercer món. Havia acabat els estudis de Filosofia i era docent al Col·legi de Sant Ignasi de Barcelona. Estava fent els estudis de Teologia a Sant Cugat, «però em sentia insatisfet perquè l'experiència d'ensenyament m'havia fet veure que no n'hi havia prou amb parlar i que havia de treballar sobre el terreny».

Aprofitant la invitació del pare Arrupe, Francesc Cortadellas va demanar anar al Txad i passar-hi dos anys, cosa que suposava endarrerir els seus estudis. «Vaig arribar a un poble, Beboro, amb una sèrie de comunitats *dayes* i *saras* que estaven naixent. Vaig fer una immersió total. Això és el que em va marcar per a tota la vida», rememora. Era el 1968.

Van passar els dos anys i el jove Cortadellas va retornar. Va fer escala a Niça i mai no oblidarà un moment concret: «Em vaig mirar al mirall i no em reconeixia... vaig tenir el convenciment que passés el que passés jo havia de tornar al Txad, no oblidar aquesta experiència i aportar-hi tot el que pogués: a nivell espiritual i a nivell sanitari, donant un cop de mà a totes aquelles comunitats i a tota la població d'aquella zona en general.»

Aquest jesuïta es va ordenar capellà i es va formar com a cirurgià, disposat a tornar al país africà a treballar en aquests dos camps. «Quan em vaig ordenar sacerdot, vaig demanar que em regalessin instrumental i material sanitari per portar al Txad. Recordo que la primera operació que vaig fer allà va ser a la taula del menjador de casa...»

Francesc arribava a un terreny verge on tot estava per fer. Va començar un treball de construcció amb la població local i amb Mans Unides va fer un centre de salut amb la possibilitat d'operar urgències «amb condicions mínimes per salvar la gent. Llavors vam necessitar espais per hostatjar els familiars i al voltant del centre de salut cada poble va construir una casa d'acollida. Eren 17 pobles i vam fer 17 cases».

Més endavant, una agència humanitària es va oferir per pagar una maternitat. I es va fer realitat també amb la col·laboració dels diferents pobles. Eren els anys 1975-1978 quan ja es disposava de centre de salut, maternitat i cases d'hostatgeria. En aquella època, el pare de Francesc Cortadellas, també cirurgià i un dels fundadors de Medicus Mundi, venia a ajudar-lo. Quan va fer 70 anys i es va jubilar, va tenir més temps per dedicar-se al Txad i durant sis mesos l'any deixava la família per ajudar el seu fill missioner. «Ho va fer durant

Francesc Cortadellas.

cinc anys i vaig tenir una formació molt intensa amb un mestre particular sobre el terreny.»

Petit parèntesi

El 1989 va haver-hi una reorganització sanitària al Txad i Francesc Cortadellas va deixar aquest projecte, que es va reorientar. Durant un any, aquest

«Recordo que la primera operació que vaig fer allà va ser a la taula del menjador de casa»

missioner jesuïta va ser enviat a Bolívia per donar un cop de mà a una parròquia. Passat aquest temps, ja tornava al Txad, concretament a Goundi, on hi havia un company italià que havia ajudat a néixer una ONG local (ATCP) i havia construït un hospital. Francesc va arribar per ajudar a l'hospital, a la parròquia i també «per fer tasques de manteniment per fer funcionar un hospital a 700 km de la capital on no hi ha aigua corrent, la llum funciona amb generadors... sempre va bé un manetes...». Poc després, va arribar a Goundi un altre company jesuïta, de Xile, metge.

Uns anys després l'ATCP va obrir a N'Djamena una Facultat de Medicina i un hospital, amb ajudes de moltes bones voluntats d'amics i ONG d'Itàlia, França, Espanya i el Líban.

El 2004 el bisbe els va dir que deixessin la parròquia perquè ja hi havia clergat txadià que se n'encarregaria. Això va fer que Cortadellas pogués dedicar-se més intensament a l'hospital i als nous reptes. Un d'ells va ser donar suport a la formació d'estudiants de medicina de N'Djamena, ajudant-los a descobrir, amb estades a Goundi, la «medicina i cirurgia rural» que haurien de practicar després...

Posar en marxa una Facultat de Medicina «no va ser fàcil, però es va aconseguir. Hem aconseguït dues promocions de metges txadians, ara hi ha una tercera que està a cinquè i una que està començant».

Mentrestant, l'hospital de Goundi anava creixent. Quan va esclatar la guerra, el 1979, els primers metges txadians que van tenir van haver de marxar perquè no els matessin i poguessin continuar formant-se. Quan van tornar, «ho van fer amb un model

Galeries i patis interiors de l'hospital de Goundi.

ONER AL TXAD

Àfrica

de medicina integrada que consisteix a tenir una base ben delimitada, un districte sanitari, la gent ben catalogada i adreçada a un centre de salut primària», explica el jesuïta, «així es trenca l'esquema que tothom va a l'hospital perquè no hi ha centres de salut. Això es va posar en marxa a Goundi, on hi ha l'hospital, que rep els malalts que es visiten a nou centres de salut i que depenen de nosaltres. A cada centre hi ha una infermera, un ajudant d'infermeria i un administratiu».

La zona comprèn uns 130.000 habitants a 50 km a la rodona. Aquests centres de salut visiten uns 90.000 malalts l'any, i d'aquests un 10% són enviats a l'hospital.

El Txad només disposava d'una escola d'infermeria, per la qual cosa, si l'hospital de Goundi volia personal format ho havia de fer el mateix centre. La pega és que no podien donar titulació. En un moment donat, el govern txadià va proposar l'Hospital de Goundi a un premi de l'Organització Mundial de la Salut amb motiu de la política de sistema integrat de salut que desenvolupava l'hospital. Va ser premiat, «i vam demanar a l'estat que poguéssim donar títols al personal que formàvem. I es va reconèixer l'escola. Vam pujar unes cinc o sis promocions amb titulació».

El quiròfan permet fer dues operacions alhora.

«L'experiència d'ensenyament m'havia fet veure que no n'hi havia prou amb parlar i que havia de treballar sobre el terreny»

Però mantenir alhora el suport a la Facultat de Medicina i l'escola d'infermeria era complicat, per això «ara ma-

teix tenim l'escola de Goundi en suspens i es formen els infermers a N'Djamena».

I encara un altre repte: una vegada formats, «no és fàcil trobar metges i infermeres que vulguin venir a treballar a Goundi per les condicions, el volum de feina, el fet de ser una zona rural... la paradoxa és que és personal format per nosaltres i que no volen venir a treballar a Goundi», es lamenta el jesuïta.

Un regal de Déu

L'any vinent Francesc Cortadellas farà 50 anys que és al Txad. Com reconeix, «he pogut veure, viure i comprometre'm en la història d'aquest país i de la

seva Església. Ha estat un regal de Déu poder dedicar la vida allà».

El 2016 la província africana de la Companyia de Jesús de la qual depenen es va fer càrrec d'aquests projectes «perquè nosaltres ja ens estem fent grans. Ara l'hospital de Goundi, els centres de salut, la Facultat de Medicina... passen a la nostra província africana. Aquest és el repte, fer el traspàs perquè és una cosa nova per a la nostra província tocar aquest tema sanitari. Ens toca acompanyar-los en aquests anys». Des que el Nord està «en crisi», diu Francesc Cortadellas, «s'han començat a tancar portes. És la Providència la que ens dona un cop de mà...».

Durant aquest mig segle de vida al país africà, el missioner jesuïta té moltes vivències. El més dur, a banda de la guerra, «poden ser els problemes del dia a dia: un grup electrogen que es crema, un malalt que no pots curar, manca de recursos...». Malgrat tot, «gràcies a Déu hem pogut tirar endavant».

Es podria pensar que després de 50 anys al Txad, Francesc Cortadellas se sent més africà que europeu. No obstant això, ell assegura que «la identitat més fonda és la que has "mamat" i això no t'ho pren ningú». A la capella de la casa del Txad té una Mare de Déu de Montserrat, un sant Jordi i una creu tallada pel seu pare... «Penso en català i el dia que puc escoltar, perquè funciona el satèl·lit, Ràdio Estel, per exemple, o les laudes de Montserrat, el cor se t'eixampla i ho gaudeixes.»

Tota una vida a Àfrica ensenya moltes coses, entre elles «que la felicitat no està en el fet de tenir, sinó a saber compartir i donar. Ells et donen el que tenen, encara que sigui l'únic que tenen».

L'ARQUEBISBE DE BARCELONA, JOAN JOSEP OMELLA, SERÀ CREAT CARDENAL EL 28 DE JUNY AL VATICÀ

Vols viure en primera persona aquest fet històric?

El Club+Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel organitza un pelegrinatge a Roma del **27 al 30 juny**, amb l'acompanyament de Mn. Jaume Aymar

- ✓ **Dimarts 27 de juny:** arribada a Roma i visita de la ciutat
- ✓ **Dimecres 28 de juny:** audiència papal, consistori per a la creació de nous cardenals i visita de cortesia (*visita di calore*) als nous cardenals a les llotges del Vaticà
- ✓ **Dijous 29 de juny:** missa a Sant Pere del Vaticà presidida pel papa Francesc i concelebrada pels nous cardenals, amb motiu de la solemnitat de Sant Pere i Sant Pau
- ✓ **Divendres 30 de juny:** missa d'acció de gràcies presidida pel cardenal Joan Josep Omella i, al vespre, tornada a Barcelona

Preu per persona en règim d'habitació doble: **835 euros**
Suplement individual: **100 euros**

INFORMACIÓ I RESERVES:

Ruth Travel
c/ València, 247, 1r 1a B
08007 Barcelona - Tel. 934 673 244
info@ruthtravel.es

Places limitades per rigorós ordre d'inscripció